

MINISTER
EDUKACJI NARODOWEJ

DPN-DP-0401-29/2009

Pan
Bogdan Borusewicz
Marszałek Senatu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na oświadczenie złożone przez Pana Senatora Czesława Ryszkę na 36. posiedzeniu Senatu w dniu 2 lipca 2009 r. uprzejmie wyjaśniam, że nowa podstawa programowa wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół zdefiniowana rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 23 grudnia 2008 r. (DZ. U. z 2009 r. Nr 4, poz.17) będzie wdrażana sukcesywnie, począwszy od 1 września 2009 r.

Nadrzędnym celem reformy programowej jest podniesienie jakości oraz efektów kształcenia, a ponadto lepsze przygotowanie uczniów do sprawdzianów, egzaminów, dalszego kształcenia lub wyboru drogi zawodowej.

Wziąwszy pod uwagę czynniki takie jak rosnące aspiracje uczniów czy nieproporcjonalnie niezadowolające efekty kształcenia w stosunku do wysiłku wkładanego przez nauczycieli, Ministerstwo Edukacji Narodowej, w trosce o edukację uczniów, podjęło wysiłek wprowadzenia reformy programowej, w tym również w zakresie nauczania *historii* oraz *wiedzy o społeczeństwie*.

Nowa podstawa programowa kładzie szczególny nacisk na kształtowanie postaw społecznej, obywatelskiej i patriotycznej. Realizacji tego założenia sprzyjać ma nowatorskie rozwiązanie, jakim jest złączenie programowe gimnazjum i liceum, które znacząco zmienia dotychczasowe podejście do kształcenia w zakresie *historii*. Oczekuje się, że umożliwi ono nauczycielowi rzetelne omówienie całego materiału, a uczniowi ułatwi jego łagodne, a zarazem solidne przyswojenie.

Aktualnie szkoła usiłuje dwukrotnie zrealizować pełny cykl kształcenia ogólnego: po raz pierwszy w gimnazjum i po raz drugi w szkole ponadgimnazjalnej, gdyż zapewne wbrew intencjom autorów starej podstawy programowej praktyka zatarła różnicę między tymi cyklami. Przedmiotem, na którego przykładzie szczególnie wyraźnie widać niepowodzenie planu dwukrotnej realizacji trzyletniego cyklu kształcenia jest *historia*.

Dotychczasowy układ treści, w którym dzieje najnowsze omawiane były co prawda dwukrotnie (raz w gimnazjum i ponownie w szkole ponadgimnazjalnej), ale zawsze pod koniec etapu edukacyjnego, w szkolnej praktyce, ujawnił liczne wady – brak czasu zmuszał nauczyciela do szybkiego, pobieżnego, a co za tym idzie bardzo powierzchownego omawiania niezwykle skomplikowanych problemów historii poprzedniego stulecia. Owocuje to słabą znajomością dziejów najnowszych wśród absolwentów zarówno gimnazjum, jak też szkoły średniej.

GABINET MARSZAŁKA SENATU

wplynęło dn. 20. 07. 09.

nr. 3971 podpis. *Borusewicz*

SECRETARIAT

Biuro Prac Senackich

wplynęło dn. 21. 07. 09. zał.

nr. 50. 68 podpis. *Mend*
Warszawa, 2009-07-17

III etap edukacyjny (gimnazjum) jest niezwykle istotny w procesie przygotowania młodego człowieka do samodzielnego, odpowiedzialnego funkcjonowania we współczesnym świecie. Z punktu widzenia kształcenia historycznego, to właśnie na etapie gimnazjalnym uczeń poznaje najważniejsze postacie, wydarzenia i procesy wpływające na świadomość historyczną, kulturę materialną i duchową. Wiedza ta pozwala na kontynuowanie procesu budowania własnej tożsamości narodowej i obywatelskiej. Umożliwia ona także bardziej samodzielne porządkowanie świata wartości.

W nowej podstawie programowej cele nauczania *historii* w gimnazjum powiązane z kształceniem umiejętności swobodnego posługiwania się chronologią. Dzięki temu możliwe będzie przygotowanie ucznia na tym etapie kształcenia w kierunku kształcenia bardziej złożonych umiejętności przewidzianych dla IV etapu edukacyjnego, obejmujących między innymi samodzielne dostrzeganie zmian w życiu społecznym oraz ciągłości w rozwoju kulturowym i cywilizacyjnym.

Podstawa programowa *historii* dla klasy pierwszej szkoły ponadgimnazjalnej obejmuje XX stulecie – od 1918 r. do czasów współczesnych. Historia najnowsza została umieszczona w I klasie – na początku IV etapu edukacyjnego po krytycznej analizie dotychczasowych sposobów realizacji kursu historii najnowszej, zarówno w gimnazjum, jak i w szkole ponadgimnazjalnej. Rozwiązanie to, choć odbiega od dotychczasowych naszych przyzwyczajeń, stwarza właściwe warunki dla realizacji kursu historii najnowszej w polskiej szkole. Podstawa programowa przesuwając treści związane z XX stuleciem z gimnazjum do wyższej – dojrzałszej wiekowo grupy, proponując zarazem pełniejszy zapis wymagań ogólnych. Edukacja historyczna w zakresie dziejów najnowszych obejmie cały rocznik (niezależnie od wybranych przez młodzież typów szkół), co zapewni tym ważkim treściom należne miejsce i stworzy solidny fundament dla dalszego kształcenia w szkole ponadgimnazjalnej, zarówno w dziedzinie historii, jak i innych dyscyplin humanistycznych.

Ponadto w szkole ponadgimnazjalnej uczniowie będą musieli dokonać wyboru dalszej drogi kształcenia, w tym również podjąć decyzję co do przedmiotów realizowanych w zakresie rozszerzonym. *Historia* w zakresie rozszerzonym to pogłębiony, erudycyjny kurs o dużym wymiarze godzin, przygotowujący do studiów wyższych, zwłaszcza na kierunkach humanistycznych i społecznych.

Uczniowie decydujący się na inną ścieżkę, np. profil biologiczno-chemiczny, realizować będą obowiązkowy przedmiot *historia i społeczeństwo. Dziedzictwo epok*. W zamierzeniu twórców podstawy zajęcia z tego przedmiotu mają pomóc uczniom zainteresowanym naukami ścisłymi i eksperymentalnymi, jak ważna jest historyczna ciągłość i jak wiele doświadczeń współczesnych jest zakorzenionych w doświadczeniach poprzednich pokoleń. Takie rozwiązanie oznacza, że uczniowie szkół ponadgimnazjalnych będą uczyli się *historii* aż do matury.

Po lekcjach *historii*, odbytych w zakresie rozszerzonym, uczeń powinien być dobrze przygotowany do studiów humanistycznych bądź do tych kierunków studiów, które oczekują zdanego egzaminu maturalnego z *historii* na poziomie rozszerzonym. Wymagania ogólne i wymagania szczegółowe dla IV etapu kształcenia w zakresie rozszerzonym zakładają uzyskiwanie wyższych umiejętności oraz znacznie większego zakresu wiadomości z *historii*, ale są one rozszerzeniem poznanych wcześniej zagadnień i stanowią ich kontynuację. Dlatego też niektóre zapisy wymagań mogą być, ze względów praktycznych, częściowym powtórzeniem zapisów z III etapu, jednak z uwzględnieniem nowych wymagań.

W związku z wdrażaniem nowej podstawy programowej kształcenia ogólnego w szkole podstawowej i gimnazjum, zmiany muszą ulec ramowe plany nauczania w tych szkołach, które zaczną obowiązywać od 1 września 2009 r., począwszy od klasy pierwszej szkoły podstawowej i klasy pierwszej gimnazjum, a następnie będą wprowadzane do kolejnych klas.

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 23 marca 2009 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie ramowych planów nauczania w szkołach publicznych (Dz. U. Nr 54, poz. 442) określa się tygodniowy wymiar godzin zajęć edukacyjnych dla odpowiednich okresów nauczania o wyróżnionych celach, stanowiących całość dydaktyczną. Zasadniczą zmianą w ramowym planie nauczania dla gimnazjum jest nieokreślenie liczby godzin tygodniowo w cyklu kształcenia przeznaczonej na poszczególne obowiązkowe zajęcia edukacyjne, w tym *historii*. W to miejsce zostały określone minimalne ogólne liczby godzin przeznaczone na realizację podstawy programowej z poszczególnych obowiązkowych zajęć edukacyjnych w całym cyklu kształcenia. W trzyletnim okresie nauczania w gimnazjum zajęcia edukacyjne *historia* należy zrealizować co najmniej w wymiarze 190 godzin, a *wiedzy o społeczeństwie* w wymiarze 65 godzin. Dyrektor szkoły odpowiada za to, aby łączne sumy godzin w ciągu trzech lat zajęć z danego przedmiotu były nie mniejsze niż wymienione w ramowym planie nauczania, a efekty określone w podstawie programowej zostały osiągnięte.

Minimalna ogólna liczba godzin przeznaczona na poszczególne obowiązkowe zajęcia edukacyjne w gimnazjum została obliczona na 30 lub 32 – tygodniowe lata szkolne. W każdym roku szkolnym jest 35 – 36 tygodni nauki. Ten pozostały czas szkoła będzie mogła przeznaczyć na kontynuowanie obowiązkowych zajęć edukacyjnych realizowanych w systemie klasowo – lekcyjnym bądź jako zajęcia organizowane w innej formie, poświęcone obserwacjom przyrodniczym w terenie czy realizowaniu projektów podnoszących wrażliwość społeczną i aktywność obywatelską.

Ramowe plany nauczania dla szkół ponadgimnazjalnych, w których nowa podstawa programowa będzie wdrażana od roku szkolnego 2012/2013 oraz w szkołach uzupełniających, w których dokument zacznie obowiązywać od roku szkolnego 2015/2016, zostaną opracowane w terminie późniejszym.

Uprzejmie informuję, że Ministerstwo Edukacji Narodowej nie przewiduje dla tych typów szkół zmniejszenia dotychczasowej liczby godzin obowiązkowych zajęć edukacyjnych, w tym również *historii* oraz *wiedzy o społeczeństwie*.

Podsumowując powyższe, pragnę zapewnić Pana Senatora, że w wyniku wprowadzanych drogą reformy programowej zmian rzetelna edukacja w zakresie historii, jak również wychowanie w duchu wartości patriotycznych, obywatelskich i społecznych, nie tylko nie ponoszą żadnego uszczerbku, a wręcz otrzymują należyty status priorytetów w polskim systemie edukacji.

Z wyrazami szacunku

WIT MINISTRA
PODSEKRETARZ STANU

Krzysztof Stanowski